HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

א) דרך ביאתך. לכאורה קשה מאי קאמר שומעת לעובד כוכבים ביתך דרך ביאתך. תימה מאי לא אמר שומעת לעובד כוכבים דקאמר כגון הני דלעיל: ב) אלא ארצך ל"ל למעוטי חו"ל. תע"ג דמלה המלויה בארץ היא מכל מקום למעוטי משום דלתמקם לגבר בתלג בחד קרא. רשב"ם:

אי מה תרומה חייבין עליה מיתה וחומש בו'. ותע"ג דכרמלית הגז לא שייכא ביה מכילה ואין בתרומה חומש אלא בתכילתה הגמת רלמתא ד) היא מכילתה:

טו) אף ראשית הגז ששיריה נברין. תימה מנלן דבעינן שמיריה נכרין מי מדכתיב רלמתא כרלמתא הגז נמי כתיב רלמתא ומה נרין למילף מתרומה ות"ש לומר להא דבעינן בתרומה שיריה נכרים משום דילפינן תרומה מחלה דחלה נקרלת תרומה וכחלה כתיב מרלמתא דמשמע ולא כל רלמתא:

א דרך ביאתך מן הימין מעשר אע"ג דכתיב מעשר דגנך דילך אין דשותפות לא כתב רחמנא מעשרותיכם אלא מעשר דגנך למאי אתא למעוטי שותפות דעובד כוכבים מתנות אע"ג דכתב רחמנא ונתן איכא למימר יליף נתינה נתינה מראשית הגז מה להלן דשותפות לא אף כאן דשותפות לא כתב רחמנא [1]מאת זובחי הזבח אלא טעמא דכתב רחמנא מאת זובחי הזבח הא לאו הכי הוה אמינא לילף מראשית הגז אדרבה נילף מתרומה אין ה"נ (ו) מאת זובחי הזבח למה לי לכדרבא [2]דאמר רבא הדין עם הטבח בכורים אע"ג דכתיב [2]ארצך דידך אין דשותפות לא [3]כתב רחמנא [3]בכורי כל אשר [4]בארצך אלא ארצך למה לי [5]למעוטי חוצה לארץ ציצית אע"ג דכתב רחמנא [4]כסותך דידך אין דשותפות לא [6]כתב רחמנא כנפי בגדיהם לדורותם ואלא כסותך למה לי לכדרב יהודה [7]דאמר רב יהודה [8]טלית שאולה פטורה מן הציצית כל שלשים יום מעקה אע"ג דכתב רחמנא [6]לגגך דידך אין דשותפות לא [9]כתב רחמנא [6]כי יפול הנופל ממנו אלא גגך למאי אתא [10]למעוטי בתי כנסיות ובתי מדרשות אמר רב ביבי בר אביי ליתנהו להני כללי דתניא בהמת השותפין חייבת בבכורה ור' אלעאי פוטרה מאי טעמא דר' אלעאי דכתיב [7]בקרך וצאנך והא כתיב [8]בקרכם וצאנכם דכולהו ישראל אמר רב חנינא מסורא ליתנהו להני כללי דתניא בהמת השותפין חייבת במתנות ור' אלעאי פוטר מאי טעמא יליף נתינה נתינה מראשית הגז מה להלן דשותפות לא אף כאן דשותפות לא ואי ס"ד בתרומה מיחייב נילף נתינה נתינה מתרומה אלא ש"מ בתרומה נמי פוטר אי מה תרומה בארץ אין בחוצה לארץ לא אף מתנות בארץ אין בחוצה לארץ לא אמר רבי יוסי מנהרביל אין והתניא רבי אלעאי אומר מתנות אין נוהגין אלא בארץ וכן היה [7]רבי אלעאי אומר ראשית הגז אין נוהג אלא בארץ מאי טעמא דר' אלעאי אמר רבא יליף נתינה נתינה מתרומה מה תרומה בארץ אין בחוצה לארץ לא אף ראשית הגז בארץ אין בחוצה לארץ לא אמר ליה אביי אי מה תרומה טובלת אף ראשית הגז טובלת א"ל אמר קרא [9]וראשית גז צאנך תתן לו אין לך בו אלא מראשיתו ואילך אי מה תרומה חייבים עליה מיתה וחומש אף ראשית הגז חייבים עליו מיתה וחומש אמר קרא [10]ומתו בו ויסף עליו עליו ולא על ראשית הגז בו ולא בראשית הגז אי מה תרומה ראשון ושני אחריה אף ראשית הגז ראשון ושני אחריה אין לך בו אלא ראשית בלבד אי מה תרומה מחדש על הישן לא אף ראשית הגז מחדש על הישן לא אין והתניא [11]היו לו שתי רחלות גזז והניח גזז והניח שנים ושלשה שנים אין מצטרפות ר' הא חמש מצטרפות והתניא אין מצטרפות אלא ש"מ הא דר' אלעאי והא דרבנן אי מה תרומה גדל בחויב חייב גדל בפטור פטור אף ראשית הגז נמי גדל בחויב חייב בפטור פטור וגבי תרומה מנלן [12]דתניא [13]ישראל שלקח שדה בסוריא מעובד כוכבים עד שלא הביאה שליש חייב משהביאה שליש ר"ע מחייב בתוספת וחכמים פוטרין וכי תימא הכי נמי והתנן הלוקח גז צאן עובד כוכבים פטור מראשית הגז הא צאנו לגזוז חייב מתני' דלא

ו) נעיל קנב., ב) [נ"ל בתרלפס], ג) נעיל קי. מנחות מד., ד) [נקמן קלח:], ה) [תוספתא פ"א ה"ח], ו) גיטין מז., ז) [יבמות מ.], ח) [נ"ל תרלפס], ט) עיין רש"ל ורש"ם, י) [ויקרא כה], כ) אין לו אם אתר כ"ל ר"ת, ל) [ועי' היטב תוס' מנחות מד. ד"ה טלית], מ) [שייך לע"ב],

טז א מיי' פ"ו מהלכות תפילין הל' יב סמג עשין כג טוש"ע י"ד סי' רפט סעיף ב:

טז ב מיי' פ"ד מהלכות תרומות הל' ח טוש"ע י"ד סי' שלא סעיף לה:

יז ג מיי' פ"י מהלכות נכורים הל' יד סמג עשין קמב טוש"ע שם סי' שלג סעיף י:

יח ד מיי' פ"ב שם הל' ח סמג עשין קמב:

יט ה מיי' שם הל' ו ע"ש:

כ ו מיי' פ"ג מהלכות לילית הל' ד סמג עשין כו טוש"ע ח"מ סי' יד סעיף ה:

כא ז מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג:

כב ח ט מיי' פי"ג מהל' רוצח הל' ב סמג עשין עט טוש"ע ח"מ סי' תכ סעיף ג:

כג י מיי' פ"י מהלכות נכורים הל' טו סמג עשין קמג טוש"ע י"ד סי' שלג סעיף יב ופסק דעיקו מיכן:

כד כ מיי' פ"ח מהל' תרומות הל' יח:

תורה אור השלם

1. וְזֶה יִהְיֶה מִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים מֵאֵת הָעָם מֵאֵת זֹבְחֵי הַזֶּבַח אִם שׁוֹר אִם שֶׂה וְנָתַן לַכֹּהֵן הַזְּרֹעַ וְהַלְּחָיַיִם וְהַקֵּבָה:
דברים יח ג

2. וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תָּבִיא מֵאַרְצְךָ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ וְשַׂמְתָּ בַטֶּנֶא וְהָלַכְתָּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם:
דברים כו ב

3. בְּבוּרֶיהָ כָּל אֲשֶׁר בְּאַרְצָם אֲשֶׁר יְבִיאוּ לַיְיָ לָךְ יִהְיֶה כָּל טָהוֹר בְּבֵיתְךָ יֹאכֵלֶנּוּ:
במדבר יח יג

4. גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע כַּנְפוֹת כְּסוּתְךָ אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ:
דברים כב יב

5. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת:
במדבר טו לח

6. כִּי תִבְנֶה בַּיִת חָדָשׁ וְעָשִׂיתָ מַעֲקֶה לְגַגֶּךָ וְלֹא תָשִׂים דָּמִים בְּבֵיתֶךָ כִּי יִפֹּל הַנֹּפֵל מִמֶּנּוּ:
דברים כב ח

7. וְאָבַלְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם מַעְשַׂר דְּגָנְךָ תִּירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ לְמַעַן תִּלְמַד לְיִרְאָה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ כָּל הַיָּמִים:
דברים יד כג

8. וְהֶבֵאתֶם שָׁמָּה עלֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם וְאֶת מַעְשְׂרֹתֵיכֶם וְאֶת תְּרוּמַת יֶדְכֶם וְנִדְרֵיכֶם וְנִדְבֹתֵיכֶם וּבְכֹרֹת בְּקַרְכֶם וְצֹאנְכֶם:
דברים יב ו

9. רֵאשִׁית דְּגָנְךָ תִּירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וְרֵאשִׁית גֵּז צֹאנְךָ תִּתֶּן לוֹ:
דברים יח ד

10. וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמַרְתִּי וְלֹא יִשְׂאוּ עָלָיו חֵטְא וּמֵתוּ בּוֹ כִּי יְחַלְּלֻהוּ אֲנִי יְיָ מְקַדְּשָׁם:
ויקרא כב ט

וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה וְיָסַף חֲמִשִׁיתוֹ עָלָיו וְנָתַן לַכֹּהֵן אֶת הַקֹּדֶשׁ:
ויקרא כב יד

הגהות הב"ח

(א) גמ' אין ה"נ אלא מאת זובחי: (ב) רש"י ד"ה אלא וכו' ומיהו נמתנה נתינה או כיון דמתרומה יליף ר' אלעאי לרלמתא הגז כדאמרן לעיל למעוטי שותפות דעובד כוכבים דנפקא ליה מדקתי ה"נ יליף לתרומה מראשית הגז מסיפי' דקרא הס"ד ותמ"ל מה"ד מי מה תרומה:

מוסף רש"י

דרך ביאתך. ליימן בגמ' לגיל ולא מיימן לגמאי (יומא יא: וכעי"ז מנחות לד.). הדין עם הטבח. דינו של כהן לתבוע מן הטבח המתנות ומע"פ שאין הבהמה של טבח אלא משל אחרים (לעיל קלב.).

שיטה מקובצת

ז) היכי פטר במתנות נילפינהו לחיובא מתרומה: ב) אי מה כיון דמתרומה יליף ר' אלעאי וכו'. נ"ב נ"א בפירש"י כתיבת יד אי מה תרומה בחו"ל לא אף ראשית הגז בחו"ל לא כיון דאמרת דאי ס"ד בתרומה נמי חייב לילף נתינה נתינה מתרומה מכלל דכל היכא דמצי יליף מתרומה לא שביק תרומה ויליף מראשית הגז אי מה וכו'. ע"כ מצאתי בפי' אחד מרש"י ז"ל כ"י וצ"ע: ג) אין ודאי פטור: ד) הנאת ראשית הגז היא אכילתה: